

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2020

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	3
1.1	Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1	Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2	PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	5
1.1.3	Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	9
1.1.4	Saavutettavuuden edistäminen	10
1.1.5	Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	11
1.2	Tavoittelemme hiilineutraaliutta	14
1.2.1	Hiilineutraaliuden edistäminen.....	14
1.2.2	Kiertotalouden ratkaisut.....	15
1.2.3	Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	16
1.2.4	Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	17
1.2.5	Kestävä kaupunkikehitys.....	21
1.3	ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	22
2	Toiminnallinen tuloksellisuus.....	22
2.1	Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	22
3	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	26
4	Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	27
5	Voimassaolo ja seuranta.....	27
5.1	Liite.....	27
6	Allekirjoitukset.....	28

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävästä kasvusta ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

Lisäämme elinvoimaa

- Reagoimme elinkeinoelämän muutoksiin ja tarpeisiin yhdessä kumppanuusverkoston kanssa
- Ammattitaidon ylläpito ja uusintaminen
- Hyödynnämme maahanmuuton mukana tulevan inhimillisen pääoman
- Avaamme ovia pk-yrityksille kasvuun ja kansainvälistymiseen
- Pidämme huolta elinkeinoelämän saavutettavuuden parantamisesta ottaen huomioon ilmastonmuutoksen vaateet

Tavoittelemme hiilineutraaliutta

- Kehitämme ruokaketjua kannattavaksi ja kohotamme sen kykyä vastata ilmastonmuutokseen
- Turvaamme luonnon monimuotoisuuden ottamalla huomioon elinkeinojen kehittämisen

Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta

- Mahdollistamme kattavat palvelut työllisyydenhoitoon ja osaamisen kehittämiseen
- Edistämme joustavaa liikkumista toiminta-alueellamme

Asiakkuudet ja digitalisaatio

- Sähköisten palveluiden täysimääräinen hyödyntäminen
- Kumppanuuksien ja oikea-aikaisen vuorovaikutuksen kautta parempaan asiakaspalveluun

Yhteiset toimintatavat

23.1.2020

- Edistämme ELY-keskuksen asiantuntijoiden sekä sen sidosryhmien osaamista siten, että olemme yhä valmiimpia vastaamaan niin ilmastonmuutoksen kuin muidenkin yhteiskunnallisten muutosten tuomaan kehittämistarpeeseen

Henkilöstö ja työyhteisö

- Varsinais-Suomen ELY-keskus on hyvä työpaikka, jossa yksiköiden ja asiantuntijoiden välinen yhteistyö on luontevaa ja rikastuttaa asiantuntijoiden työtä

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategiaan painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa* ja *Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY -strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkileikkaavasti kohtiin *Yleistä* ja *Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY -keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: *Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.*

Kehitetään TE-toimiston työnvälitystä, jotta kuntakokeilujen organisoitumisen vaatimasta panostuksesta huolimatta toimitaan mahdollisimman tehokkaasti työllisyyden edistämiseksi koko maakunnan alueella. Tämä näkyy mm. TE-toimiston oman organisaation kehittämisenä siten, että se mahdollistaa panostuksen työnhaun ja työnvälityksen vahvaan alkuun (ohjauksen keinoin). Hyödynnetään tässä monipuolisesti yksityisen sektorin tuottamia palveluja oman toiminnan kehittämisen rinnalla.

Suunnataan hanke- ja yritysrahoitusta työllisyyden kannalta vaikuttavimpiin hankkeisiin. Panostetaan uusien työpaikkojen syntymiseen kasvuhakuisiin ja kansainvälistyviin pk-yrityksiin neuvonnan, sparrauksen, koulutuksen ja rahoituksen keinoin. Työpaikkojen syntymiseen vaikuttavat erityisesti yritysten kehittämistoimien ja uusinwestointien rahoitus sekä henkilöstön osaamisen tason nosto ja uuden osaavan henkilöstöresurssin löytäminen.

Kehitetään TE-toimiston ydintehtävää, työnvälitystä, organisaation läpileikkaavaksi toimintaperiaatteeksi. Työvoimavarannon tehokkaan hyödyntämisen, työnvälityksen, lisäksi edistetään työperäistä maahanmuuttoa ja tuetaan jo maassa asuvien kotoutumista työelämän suuntaan. Lisäksi tehostetaan kaikilta osin palkkatuen käyttöä rekrytointikynnyksen alentamiseksi (ml. osatyökykyiset, yhdistykset ja ensimmäisen työntekijän palkkatuki).

23.1.2020

Pk-yritysten investoinnit ovat pitkän "taloudellisen nosteen" johdosta pysyneet hyvällä tasolla erityisesti maaseudun pienissä yrityksissä, mutta heikentyneiden ennusteiden johdosta on merkkejä investointien lykkääntymisestä. Pk-yritysten muiden kehittämissuunnitelmien käynnistyminen ei ole niin suhdanneherkkää. Jatketaan yritysrahoituksessa vahvaa hankeaktivointia sillä edellytyksellä, että EU-ohjelmien myöntövaltuudet tämän mahdollistavat.

Maaseudun yritystuissa korostuu maakunnan painopistetoimialojen pienten yritysten (pääpainona kotimarkkinoilla toimivat yritykset) työllisyysvaikutuksiltaan merkittävien investointien tukeminen ja Yrityksen Kehittämisyhteistyössä osaamisintensiivisten kansainvälisiltä markkinoilta kasvua hakevien pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksien kehittäminen. V. 2020 syntyvien työpaikkojen määrää alentaa ao. ohjelmien viimeisen ohjelmavuoden alhaisempi myöntövaltuusmäärä. V. 2021-2023 tavoitteet on laskettu sen pohjalta, että myöntövaltuudet eivät merkittävästi vähennä tuettavien hankkeiden määrää ja että uuden ohjelmakauden päätöksenteko käynnistyy viivytyksettä. Yrityksen Kehittämisyhteistyön lukuja ei ole huomioitu mittarissa 3 vaan erillisessä muistiossa.

Työ- ja elinkeinopolitiikan yhteensovittamista terävöitetään seudullisessa kehittämissuunnitelmassa, josta konkreettisia toimintamalleja ovat mm. Maahanmuuttajien osaamispiste ja Ohjaamo. Tuetaan työllisyyttä ja elinkeinotoimintaa toimintaympäristöä kehittämällä haakeutuen aktiivisesti kuntayhteistyöhön niin kokeilukuntien kuin alueen muiden kuntien kanssa. Yhteistyöstä laaditaan tarvittaessa työllisyyden aiesopimus kuntakumppanien kanssa.

Työllisyysasteeseen vaikutetaan erityisesti vastaamalla pk-yritysten rekrytointi- ja kehittämistarpeisiin. Lisäksi tehdään jatkuvaa yhteistyötä alueen suurten rekrytoivien yritysten kanssa kehittämällä yhteistyötä jatkuvasti yritysten kasvuedellytyksiä tukeviksi mm. vahva tuki rekrytointitilanteisiin sekä positiivisen ja negatiivisen rakennemuutoksen toimintamallit.

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	49	48	47	46
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	39	38	37	36
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	200	280	280	280

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: *Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.*

Rahoituspalvelujen fokuksessa ovat nuoret kasvuhakuiset sekä liiketoimintakonseptiaan uudistavat ja kansainvälisille markkinoille tähtäävät ja vientimarkkinoilla laajentavat pk-yritykset. Myös laajoilla elinkeinojen kehittämishankkeilla tuetaan innovaatioiden syntyä ja kaupallistamista.

Mittari: *ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämässä (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)*

Rahoitetaan innovatiivisia kehittämishankkeita työkaluina Yrityksen Kehittämisyhteisö ja myöntövaltuuksien salliessa Yrityksen Toimintaympäristön Kehittämisyhteisö sekä Manner-Suomen Maaseutuohjelman kautta Perustamistuki/Kehittämisyhteisö sekä yritysyhteisöjen kehittämishankkeet ja maakunnalliset elinkeinojen kehittämishankkeet. Ohjataan innovaatioita BF:n ym. kumppaneiden rahoitukseen. Yhteistyö maakunnan liiton rahoituksen kanssa jatkuu esim. uusiempien liiketoimintaekosysteemien edistämässä.

Yrityksen kehittämisavustuksella rahoitetaan erityisesti nuorten yritysten kansainvälisille markkinoille tähtäävää kehittämistyötä, joka huomioiden maakunnan osaamisvahvuudet kohdistuvat mm. erilaisiin digitaalisia ratkaisuja hyödyntäviin liiketoimintamahdollisuuksiin useilla eri soveltavilla toimialoilla. Tuotekehitystyön taustalla on usein alueen korkeakouluosaaminen sekä seuduilla toimivat osaamiskeskittymät.

Yritysten Kehittämisavustukset -konsultoinnilla tuetaan pk-yritysten uudistumiseen ja innovaatioiden kaupallistamiseen liittyvää työtä.

Maaseutuohjelmasta rahoitetaan koko maakunnan kattavia kehittämishankkeita, joiden avulla vahvistetaan esimerkiksi maakunnan älykkään erikoistumisen painopisteitä. Esim. ruokaketjussa/verkossa toimivien maaseudun pienten yritysten uudistumista ja kehittämistä tuetaan teemoina keskeisesti mm. digitalisaatio, uudet tuotanto- ja jakelutekniikat sekä uudenlaiset palvelulliset liiketoimintamallit. Kansainvälistymisen lisäämiseksi ruokaketjun yrityksiä osallistuu BF:n "Food from Finland" -ohjelmaan sekä Maaseutuohjelmasta rahoitettavaan valtakunnalliseen "MarketWise" -ohjelmaan.

VARELY panostaa myös työhön tärkeimpien sidosryhmien kanssa, jotta lupaavimmat yritykset voivat hyötyä ELY-keskuksen palveluista. Keskeisiä kumppaneita tässä työssä ovat maakunnan korkeakoulut, Finnvera, Business Finland, Business Turku ja muut maakunnan kehittämissyhtiöt. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan myös korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän pitkäjänteisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyötä tehdään niin asiantuntijatasolla kuin myös organisaatiotasolla esimerkiksi Team Finland verkosto sekä MYR:n elinkeino-, koulutus- ja ilmastovastuujaostojen muodossa.

23.1.2020

Tavoite: *Aktivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Tavoitteena saada 2020 aikana maakuntaan toimiva digitaalinen palvelualusta vientiä suunnitteleville, käynnistävälle ja laajentaville yrityksille yhteistyössä Team Finland kumppanuusverkoston kanssa (nyt laajassa alueellisessa yhteistyössä suunnitteilla oleva WTC Turku-palvelukonsepti ja-alusta), uusi palvelualusta mahdollista potentiaalisen asiakaskunnan merkittävän kasvattamisen digitaalisilla ohjauspalveluilla, joita toteutetaan laajassa palvelutuotantoyhteistyössä.

Yritysten kehittämiseen ja kasvuun aktivoinnissa keskeisenä työkaluna toimii Yritysten kehittämispalvelut. Palvelun markkinointiin panostetaan yhteistyökumppaniverkoston tuella. Aktivoidaan merkittävä määrä paikallisilla markkinoilla toimivia yrityksiä hakemaan kasvua kotimarkkinoilta ja myös yritysten mahdollisuuksien rajoissa kansainvälisiltä markkinoilta. Panostetaan palveluun osallistuneiden yritysten jatko-ohjaamiseen eri kehittämis- ja rahoituspalveluiden piiriin (ml. alueellinen TeamFinland –verkosto). Tavoitteena on lisätä palveluun osallistuvien yritysten määrää vuosittain. Yritysten Kehittämispalvelujen lukuja ei ole huomioitu mittarissa 5 vaan erillisessä muistiossa.

Manner-Suomen Maaseutuohjelman mukaisten Perustamistukien ja Yritysrühmähankkeiden rooli on Varsinais-Suomessa pieni. Perustamistuki toimii yhtenä mahdollisuutena innovatiivisten kasvuun tähtäävien hankkeiden tukemisessa Yrityksen Kehittämisyhteistyön sekä BF:n ja Finnveran tuotteiden rinnalla (esim. Innovaatioseteli ja Yrittäjälainat). Tavoite on muuttumaton, asiakkaalle etsitään parhaiten kehittämistarpeeseen- ja vaiheeseen soveltuva tukimuoto. Kehittämisen keskiössä on yrityskohtainen kehittämis-työ, kysynnän mukaan hyödynnetään myös verkostopohjaista yhteiskehittämistä. V. 2021-2023 tavoitteet on laskettu sen pohjalta, että myöntövaltuudet eivät merkittävästi vähennä tuettavien hankkeiden määrää ja että uuden ohjelmakauden päätöksenteko käynnistyy viivytyksettä.

TäsmäKoulutus kohdennetaan erityisesti digitalisaation, tuottavuuden, teknologiaosaamisen sekä kansainvälistymisen lisäämiseen yritysten kasvun tueksi. Henkilöstön ammattitaitoa kehitetään näin vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Tietoa kehittämistarpeista saadaan mm. edellä mainituista yritysten kehittämispalveluiden toimenpiteistä, mutta myös laajasti verkostoyhteistyön kautta. Tavoitteena on, että TäsmäKoulutus on osa laajempaa kehittämiskokonaisuutta tai muuten riittävän pitkäjänteinen. Tavoitteena on lisäksi, että yrityksissä kehitetään tuottavuuden ohessa samanaikaisesti työhyvinvointia. TäsmäKoulutusten organisoinnissa yhteistyö TE-toimiston työnantajapalveluiden sekä seutukuntien kehittämissyhtiöiden sekä varsinkin kuntien elinvoima- ja työllisyyspalveluiden kanssa on keskeinen menestystekijä.

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Eri palveluilla kasvuun ja kehittämiseen aktivoitujen yritysten määrä (kpl)	10	10	15	15

23.1.2020

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

Jatketaan ja syvennetään olemassa olevaa tiivistä yhteistyötä maakunnassa mm. aluetiimin toiminnan tehostamisen ja toimintatapojen kehittämisen kautta sekä ylläpitämällä tiivistä kumppanuusyhteistyötä alueella toimivien muiden julkisten ja yksityisten palvelutuottajien kanssa. Kehitetään tavoitteellisesti digitaalista palvelutuotantoa yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa ml. yksityiset palvelutuottajat.

Valtakunnallinen Kokka kohti Suomea – hanke pyrkii turvaamaan yritysten kasvua kasvukeskuksissa edistämällä kansainvälisten työntekijöiden rekrytoitumista Suomen työmarkkinoille. Lisäksi hanke kehittää asettautumispalveluja, joita kehitetään maakunnan tarpeisiin soveltuviksi. Varsinais-Suomen ELY-keskus on myös mukana ohjaamassa Business Turun Talent Boost toimintaa, joka tukee vahvasti Team Finland verkoston työtä ja tavoitteita.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

Mittarina toimijoilta kerätty suora arviointipalaute yhteistyön toimivuudesta ja lisäarvosta. Parannetaan asiantuntijoiden osaamista yhteisen asiakastiedon tehokkaammaksi hyödyntämiseksi (CRM-käytön tehostaminen TF-toimijoiden työn apuna) ja oman neuvontaja sparrausosaamisen kasvattaminen asiantuntijapalveluna yritysneuvonnan osana. Kokka kohti Suomea –hanke toteuttaa 10-15 alueellista hanketta. Talent Boost Turun osalta jatkamme sujujaa yhteistyötä yhdessä TE-toimiston ja erityisesti yhdessä sen Eures-palveluiden kanssa. Myös yhteistyö maakunnan oppilaitosten niin korkea-asteen kuin toisen asteen oppilaitosten kanssa jatkuu sujuvana siten, että se tukee Team Finland verkoston työtä.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Hyödynnetään kaikki käytettävissä oleva kehittämisavustusrahoitus sekä tehdään jatkuvaa aktivointityötä kehittämispalvelujen käytön lisäämiseksi yritysasiakkaiden kasvun mahdollistamiseksi ja kiihdyttämiseksi. Keskiössä tässä työssä on tiivis yhteistyö keskeisten yrityskehitystyötä tekevien julkisten organisaatioiden kanssa.

Yritysrahoituksen lähtökohtina ovat pk-yritysten uudistumista ja kasvua tukevien hankkeiden rahoittaminen. Esim. maaseudun yritystukijärjestelmässä uudistumisella ja markkina-alueen laajentamisella on kuluvalle kaudella hankkeiden valinnassa yhteensä 40 %:n painoarvo. Yrityksen Kehittämisavustuksella rahoitetaan innovatiivisimpia kansainvälisille markkinoille suuntaavia pääasiassa nuorten yritysten kansainvälistymiseen ja sitä tukevaan tuotekehitykseen pohjautuvia hankkeita. Myöntövaltuuksien salliessa olisi tarvetta laajentaa kohderyhmää myös pidempään toimineiden yritysten uutta liiketoimintaa synnyttäviin ja merkittävästi markkina-aluetta laajentaviin hankkeisiin. V. 2021-2023 tavoitteet on laskettu sen pohjalta, että myöntövaltuudet eivät merkittävästi vähennä tuettavien hankkeiden määrää ja että uuden ohjelmakauden päätöksenteko käynnistyy

viivytyksettä. Yrityksen Kehittämisyhteistyön lukuja ei ole huomioitu mittareissa 7-9 vaan erillisessä muistiossa.

ELY-keskuksen alueella toteutetaan useita FEC- tyyppisiä ohjelmia työvoimakoulutuksina, joihin kouluttaja ja TE-toimisto hakevat osallistuvia yrityksiä ja koulutettavia henkilöitä. Koulutettavat osallistuvat tietopuoliseen opetukseen ja suorittavat työssäoppimajakson yrityksen ohjauksen alaisena yritystoiminnan jonkin osa-alueen mm. kansainvälistymisen kehittäjänä. Lisäksi Täsmäkoulutusta kohdennetaan kansainvälistä kasvua tukeviin koulutushankkeisiin sekä huomioidaan uusiutuvien kehpa-palvelujen rooli kansainvälistymisessä.

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio), maaseudun yrityskehittäjä =15. M€	54	60	60	60
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio), ei laskettavissa maaseuturahaston tuissa	-	-	-	-
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio) kokemuspohjainen arvio	5	7	7	7

Tavoite: Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.

Palvelutuotannossa ja palvelujen suuntaamisessa huomioidaan erityisesti palveluviennin kasvun edellyttämät painotukset mm neuvonnan, yrityssparrauksen ja verkostoyhteistyön kattavuuden parantamiseksi.

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytyksiä parannetaan työvoimakoulutuksen keinoin ja rohkaistaan luovien alojen osaajia yhdistämään luova työ myös osa-aikaisena toimintana muuhun työmarkkinoilla tarjolla olevaan työhön.

Mittari: Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).

23.1.2020

Palveluvientiyritysten suhteellinen osuus kaikista asiakasyrityksistä vähintään 30%.

Yritysrahoituksessa korostuu alueen osaamiskeskittymiin pohjautuen osaamisintensiivisten yritysten kehittämishankkeiden tukeminen.

Kulttuurimatkailua voidaan tukea Manner-Suomen maaseutuohjelman rahoituksella. Hanke voi esim. liittyä saaristo-olosuhteiden erityispiirteisiin. Laajempia hankkeita tuetaan ELY-keskuksen toimesta ja paikallisen tason hankkeet ohjautuvat paikallisiin Leader-ryhmiin. Hankkeissa on myös mahdollista laajemmin tukea kulttuurialan toimintaedellytyksiä (esim. "Elämyksiä maaseudulta" -hankkeessa elokuva-alan tuotantoedellytykset).

Matkailuyritysten toiminnan kehittämisessä digitalisaation hyödyntäminen on yksi kärkiteemoista. Kehittämistyötä koordinoidaan koko maakunnan kattavassa Matkailufoorumissa. TE-toimisto jatkaa matkailualan edistämistä laaja-alaisella verkostoyhteistyöllä ja siinä kehitetyillä matkailualan rekrytointia tukevilla toimilla. Varsinais-suomalaisen kulttuurimaiseman hoitoa edistetään ympäristösopimuksin erityisesti saaristoalueella.

Varsinkin luovan talouden ja kulttuurialan yrittäjyyden edistämässä jatkamme tiivistä yhteistyötä maakunnan oppilaitosten sekä Business Turun kanssa. Erityinen huomio yhteistyössä suuntautuu niin yrityshautomotyyppiseen start-up-toiminnan edistämiseen sekä yhteistyön syventämiseen niin Humanistisen kuin Turun ammattikorkeakoulujen kanssa. Käytännön esimerkkinä yhteistyöstä voisi mainita kalatalousalan ammattikorkeakoulututkinnon uusien mahdollisuuksien ja vaihtoehtojen työstäminen. Ko. koulutuksella on vaikutus niin kalatalouteen, mutta myös saariston matkailumahdollisuuksien kasvamiseen kuin erilaisten saaristoon ja mereen liittyvien sisältötuotantoyritysten syntyyn.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Säädökset täyttävien toimijoiden osuutta on kyetty lisäämään aiemmista vuosista ja se on ollut nyt kahtena edellisenä mitattuna vuotena tasolla 99%. Hyvään tulokseen pääsemiseen on edesauttanut eläinten merkinnän ja rekisteröinnin puutteiden väheneminen. Toiminnan vaikuttavuutta pyritään edelleen tehostamaan ja lähivuosien tavoitteeksi asetetaan näin 100%. Lisäksi tukivalvontojen avulla edistetään mm. maataloustuotannon ympäristöön ja kotieläinten hyvinvointiin liittyviä tavoitteita.

Kaikissa yrityspalveluissa huomioidaan asiakasyritysten arvot ja liiketoiminnan vastuullisuus ja palvelut suunnataan yrityksiin, joissa arvoina huomioidaan oman toiminnan vastuullisuus ja kestävä kehitys (vähähiilisyys) sekä työyhteisöjen tasa-arvoisuus

23.1.2020

Maaseutuohjelman rahoituksella ja erityisesti ko. ohjelman hanketoiminnalla edistetään mm. ruokaketjun yritysten kasvua ja kehittymistä sekä ruokaketjussa toimivien yritysten vastuullisuusviestintää. Yrityksiä opastetaan ja kannustetaan viestimään avoimesti ja oikeaan tietoon perustuen mm. eläinten hyvinvoinnista, ravitsemuksellisesta laadusta, elintarviketurvallisuudesta, ympäristön hyvinvoinnista sekä kannattavuudesta. Lisäksi esille nostetaan kannustavia esimerkkejä ruuantuotannosta, jalostuksesta ja syntyneistä innovaatioista. Myös matkailuyritysten toiminnan kehittämisessä korostetaan vastuullista ja kestävä matkailua.

Yksi koko Varsinais-Suomen ELY-keskuksen keskeisimmistä tavoitteista vuodelle 2020 vastuullisuuden edistämiseksi on myös ELY-keskuksen sisäisen kommunikaation ja vuorovaikutuksen lisääminen siten, että asiakkaat voivat saada kokonaisvaltaisempaa palvelua ja asioiden eteneminen on jouhevampaa.

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	100	100	100	100

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: *Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.*

Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä: Toimet onnettomuuksien ehkäisemiseksi perustuvat lähinnä valtatie 8 toimenpiteiden liikenneturvallisuusvaikutuksiin sekä turvallisuushakuiseen nopeusrajoituspolitiikkaan ja liikenneturvallisuusyhteistyöhön.

Kansalaisten ja raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutasoon: ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lisääntyvällä rahoitustasolla ja talvihoitoluokkien parannuksilla saattaa olla hieman tuloksia parantava vaikutus. Raskas liikenne hyötyy enemmän talvihoitojen hoitoluokkien nostoista.

Suunniteluissa tienpidon toimenpiteissä on otettu huomioon erityisesti nykytilanne, asiakastarpeet ja vaikuttavuus. Alemman tieverkkoon pystytään panostamaan aiempaan enemmän, ko. tieverkon parantaminen on kuitenkin pitkäjänteistä

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteilla (kpl)	353	353	353	353
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)	3,0	3,0	3,0	3,0
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1-5)	2,7	2,7	2,7	2,7

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: *Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee*

Alueella toteutetaan kohdassa 1.1.1 esiteltyjä toimia ja lisäksi tehdään aktiivisesti toimenpiteitä, joilla tuetaan työnantajien rekrytointiosaamista, yritysten uudistumiskykyä ja kykyä jatkuvaan oppimiseen ja innovointiin.

Tuetaan julkisin ohjauspalveluin (järjestetään sekä omana toimintana että ostopalveluna) ihmisiä urasuunnittelussa, oman osaamisen tunnistamisessa ja kehittämisessä. Oppimisen ja koulutuksen rakenteelliseksi osaksi tuodaan urasuunnittelutaidot.

Tunnistetaan heikossa työmarkkina-asemassa olevien ja osatyökykyisten erityistarpeet osaamisen kehittämisessä. Samalla kun työkyvyn ongelmat tunnistetaan entistä varhaisemmassa vaiheessa, palveluilla tuetaan osaamisen systemaattista uusintamista. Tiivistetään alueellista yhteistyötä nuoriso-, koulutus-, sote- ja työvoimapolitiikan välillä, jotta koulutusta vailla olevat nuoret tavoitetaan ja saatetaan tuetusti palveluiden piiriin.

Ammatillisen työvoimakoulutuksen volyymi painottuu Varsinais-Suomessa valtionosuudella rahoitettuun työvoimakoulutukseen. Tarjolla on laaja valikoima eri alojen perus- ja täydennyskoulutusta. Tarjonnasta sopiminen edellyttää vuoropuhelun tiivistämistä koulutusten järjestäjien ja ELY-keskuksen kesken. Koulutus toteutuu työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti pääosin ammatillisiin perus- ja ammattitutkintoihin tai niiden osiin valmistavana koulutuksena. Jatkossa käytetään entistä enemmän työvoimakoulutuksen, koulutussopimuksen ja oppisopimuskoulutuksen tarkoituksenmukaista yhdistämistä työpäikällä tapahtuva oppiminen huomioiden. Tulevan ohjelmakauden ESR-rahoitusta kohdennetaan alueelle ESR-rahoituskehikseen tulevien mahdollisuuksien mukaan uusien toimintamallien kehittämiseen työvoimakapeikkojen poistamiseksi.

Yritysten eri liiketoiminta-alueiden erityisosaaminen korostuu, koska yritysten kasvun keskeinen hidaste (rahoituksen rinnalla) on osaamisen ja henkilöstöresurssien puute.

23.1.2020

Pk-yritysten avainhenkilöiden osaamista kehitetään Yritysten Kehittämispalveluissa sekä konsultoinnin että koulutuksen avulla, tavoitteena aktivoida lisää yrityksiä palvelun piiriin.

Jatkuva oppiminen työelämässä huomioidaan entistä laajemmin, sillä osaavan työvoiman saatavuutta turvataan myös työpaikalla tapahtuvaa oppimista kehittämällä. Tämä avaa mahdollisuuksia uusille rekrytoinneille myös heikommalla osaamisprofiililla oleville työnhakijoille.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastaavat elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

ELY-keskuksen hankkima työvoimakoulutus on Täsmä-tyypista työelämän tarpeisiin suoraan vastaavaa ammatillisia valmiuksia luovaa, laaja-alaistavaa tai syventävää ammatillista koulutusta. Valtaosa tästä koulutuksesta toteutuu yhteishankintakoulutuksena (pääasiassa Rekry- ja TäsmäKoulutusta) tai muuna yhteisrahoitteisena (FEC tai KEKO-tyyppisenä) koulutuksena, joissa toteutus tapahtuu kiinteässä yhteistyössä työelämän kanssa. Koulutusten sisältö ja toteutus ovat räätälöitävissä ja ne siten vastaavat hyvin alueen työelämän tarpeita. Tässä huomioidaan myös korkeakoulujen jatkuvan oppimisen tarjonta

Varsinais-Suomen ELY-keskus on hankkinut ammattitaitoa kartoittavia palveluja sekä työvoimakoulutuksena että valmennuksena vuodesta 2016 alkaen säännöllisesti keskeisille työvoimapula-aloille.

Koska osaavaa työvoimaa ei ole työmarkkinoilta reservistä löytynyt, on yhteishankintakoulutuksena toteutettu nykyiselle henkilöstölle TäsmäKoulutusta. TäsmäKoulutuksessa henkilöstön ammatillista osaamista on syvennetty ja laajennettu, jolloin he ovat ammattitaidon karttuessa voineen siirtyä ammatillisesti haastavampiin tehtäviin. Samaan aikaan on voitu rekrytoida (joko suoraan tai rekrytoivan koulutuksen kautta) ammatillisesti vähäisemmän ammattitaitovaatimuksen omaaviin tehtäviin uutta työvoimaa. Tällaista vaihtovalmennuksen käyttöönottoa tulisi edistää työvoimapula-aikana.

Jotta tämä tavoite toteutuisi Varsinais-Suomen ELY-keskus jatkaa sujuvaa yhteistyötä työvoimaan ja osaamiseen liittyvien palveluiden tuottajien kanssa. Yksi keskeinen foorumi tälle yhteistyölle on MYR ja sen koulutusjaosto. Lisäksi laajalle joukolle yksityisiä palveluiden tuottajia järjestetään keskustelutilaisuuksia, joissa voidaan käydä läpi niin palvelutarjontaa, kysyntää ja pohtia yhdessä minkälaisia uusia palveluita tulisi kehittää. Tässä keskustelussa myös kunnilla ja varsinkin työllisyyskokeilussa olevilla kunnilla on rooli.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Toimialaennakkoinnin kehittäminen yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton tuo olennaisen perustuksen ohjauksen palveluiden kehittämiseksi. Alueen elinikäisen ohjauksen palvelut toteutetaan Varsinais-Suomen maakunnan ohjauksen tiekartan toimenpiteiden mukaan [Työelämään ohjauksen tiekartta 2025+](#) . Tiekartan laadintaan on osallistunut ja toteutukseen on sitoutunut kumppanuusyhteistyössä laaja joukko koulutuksen ja työhallinnon

23.1.2020

toimijoita. Vastuu toimeenpanon koordinoinnista ja seurannasta on MYR:n koulutusjaostolla.

Tavoitteena on, että alueen työelämään ohjaus perustuu verkostoyhteistyöhön ja digitaalisten välineiden hyödyntämiseen, joilla varmistetaan ohjauspalveluiden määrä ja laatu sekä saavutettavuus. Lisäksi työnantajat halutaan saada voimakkaammin mukaan verkostoihin ja jalkauttaa tietoa yrityksiin (esim. toisen asteen ammatillisen koulutuksen uudistamisen perusteella).

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Vuoden 2019 aikana Varsinais-Suomessa on laadittu koko maakunnan yhteinen maahanmuuttostrategia. Strategian tekemisestä päätti maakunnan yhteistyöryhmä. Vuoden 2020 aikana Varsinais-Suomen ELY-keskus ryhtyy yhdessä maakunnan muiden toimijoiden kanssa toteuttamaan tämän strategian mukaista toimintaa sekä merkittävänä vastuuna ELY-keskuksella tulee olemaan strategian jalkauttaminen.

Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategia 2020 jalkautetaan eri puolille maakuntaa. Strategialla turvataan riittävän ja osaavan työvoiman saanti maakunnan rekrytoivien yritysten ja työnantajien tarpeisiin. Strategian keskiössä ovat alueella jo olevat maahanmuuttajat sekä ulkomailta rekrytoitava työvoima. Keskeistä on kehittää asettautumispalveluita, joissa huomioidaan myös työntekijöiden perheet ja heidän tarpeensa.

Yritysten ja työnantajien rekrytointitarpeet pyritään tunnistamaan tiiviissä yhteistyössä TE-toimiston, kuntien ja niiden kehittämiskeskusten, oppilaitosten, eri edunvalvontajärjestöjen sekä yritysten kanssa. Tuetaan em. toimijoita kansainvälistymisessä ja kotouttamisessa mm. markkinoimalla eri rahoitusmahdollisuuksia.

- Koto-koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen väliin sijoittuvan ammattikotokoulutuksen kehittäminen ja suuntaaminen toisaalta aloille ja alueille, joilla on voimakasta työvoiman kysyntää ja toisaalta maahanmuuttajien yksilöllisten tarpeiden mukaan,
- Em. koulutuksista luodaan selkeät polkumallit, jotka tukevat sekä työllistymistä että siirtymistä toisen asteen koulutukseen sekä korkea-asteen täydennyskoulutusmallien kehittämistä yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa, kaikessa koulutuksessa huomioidaan riittävä kielellinen tuki koulutuksen aikana ja työsuhdetta tukemaan,
- Yritysten kasvun varmistamiseksi työlupahakemusten käsittelyn maksimi kesto tulee enintään 30 vrk,
- Kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden osalta varmistetaan jo Turun yliopiston uuden teknillisen tiedekunnan perustamisvaiheessa, että alueen yritykset kytketään tiiviiseen yhteistyöhön ulkomaisten opiskelijoiden houuttelemiseen sekä tarjoamaan harjoittelupaikkoja jo opiskelun alkuvaiheesta alkaen
- Kehitetään yhdessä korkeakoulujen kanssa kv. tutkinto-opiskelijoille tarjottavaa suomen kielen opetusta ja ohjausta

Mittari: *Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).*

Osallistutaan aktiivisesti alueelliseen Talent Boost –ohjelmaa toteuttavaan Talent Turku –verkoston työhön ja kytketään alueen kv. osaajatoiminnot osaksi kansallista Talent Boost-yhteistyötä. Varsinais-Suomen ELY-keskus koordinoi valtakunnallista Kokka kohti Suomea - ESR-hanketta. Hankkeen tavoitteena on turvata yritysten kasvua kasvukeskuksissa edistämällä kansainvälisten työntekijöiden rekrytoitumista Suomen työmarkkinoille. Houkuttelevuuden lisäämisen ohella kehitetään asettautumispalveluja, jotta työhön tulleiden osaajien puolisojen ja perheenjäsenten sitouttamisella pystytään vaikuttamaan pitkäkestoiseen maahan asettautumiseen. Hankkeen aikana luodaan alueellisten hankehakujen kautta toimintakäytäntöjä, jotka houkuttelevat ja auttavat kansainvälisiä osaajia perheineen asettautumaan kullekin kasvukeskusalueelle. Kokka-hankkeella toteutetaan kansallista Talent-Boost – toimenpideohjelmaa, jossa muodostetaan yhtäläisillä tunnusmerkeillä ja ilmeellä tunnistettava kokonaisuus. Kokka- hankkeen aikana on tarkoitus toteuttaa 10-15 alueellista hanketta.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Osana niin hiilineutraaliuden kuin kiertotalouden edistämisen toteutumisen varmistamiseksi Varsinais-Suomeen perustettiin MYR:n ilmastovastuujasto. Sen tehtävä on edistää näiden teemojen toteutumista sekä laatia maakunnalle ilmastotiekartta. Jaostossa on mukana noin 30 eri organisaatiota. Jaoston puheenjohtajuus on ELY-keskuksella. Asiasta on kerrottu lisää kohdassa 1.2.3.

ELY-keskus koordinoi Varsinais-Suomen osahanketta osana kohti hiilineutraaleja kuntia ja maakuntia (CANEMURE) –hankekonsortiota. Hankkeessa viedään käytäntöön kansallisen ilmastopolitiikan tavoitteita. Teemat ovat: älykäs ja vähähiilinen liikkuminen, uusiutuvan energian tuotanto, rakennusten energiatehokkuus, kestävä kaupunkisuunnittelu, edellytykset vähähiiliselle tuotannolle ja kulutukselle sekä vähäpäästöiset maaperän hoitomenetelmät maa- ja metsätaloudessa.

ELY-keskuksessa toimii ilmastotiimi, joka edistää ilmastovaikutusten huomioon ottamista kaikissa tehtävissä ja jalkauttaa ELYjen yhteisen ilmastotiekartan (PIRELYn hanke, valmistuu 4/2021) toteuttamista.

Maantielauttaliikenteessä lisätään hybridi- ja sähköalusten määrää. Lisäksi ELYn omana tavoitteena on saaristomerivisio, jossa toimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti.

Edistetään siirtymistä hiilineutraaliuteen mm. toteuttamalla maankäyttösektorin toimenpiteitä maaperän hiilen säilyttämiseksi ja lisäämiseksi. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin

23.1.2020

tulvariskien hallinnan, ilmastonmuutokseen sopeutumisen sekä maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteiden edistämiseksi.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Ilmastovastuujaosto kokoontuu vuoden 2020 aikana neljä kertaa ja saa laadittua ilmastotiekartan Varsinais-Suomelle.

Yritysrahoituksen kohdentamisessa painottuu vähähiiliset ratkaisut ja liiketoimintamallit.

ELY-keskus ylläpitää ymparistonyt.fi/hiilineutraalilounaissuomi –verkkopalvelua, jossa uutisoinnin lisäksi on esillä Varsinais-Suomen ilmastotiekarttatyön prosessi ja tiekartan valmisteluun liittyviä aineistoja. Palvelu on myös Satakunnan ilmastotyön käytettävissä.

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Uusia kiertoliiketoimintaan pohjautuvia liiketoimintamalleja aktivoidaan ELY-keskuksen monipuoliseen osaamiseen ja selvityksiin pohjautuen ja niitä edesautetaan ELY-keskuksen yritysrahoituksella mahdollisuuksien mukaan. Y- vastualue on tehnyt asiassa taustatyötä.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Alueellisen jätesuunnitelman (ELSU) toimeenpanoa jatketaan vuoden 2020 loppuun saakka suunnittelualueen muiden ELYjen kanssa huomioiden Valtakunnallisen jätesuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet. ELSUn loppuraportti valmistuu vuonna 2020. VARELY jatkaa jätealan lainsäädännön toimeenpanoa valvonta- ja kehittämistehtävissään mm. toteuttamalla poliisin kanssa yhteisiä jätekuljetuksiin kohdistuvia valvontaratsioita sekä toimimalla aktiivisesti kiertotaloutta edistävissä alueellisissa hankkeissa. ELY-keskus on aktiivisesti mukana SYKE:n ja Varsinais-Suomen liiton kanssa kestävä kiertotaloutta edistävissä "Life IPE FI 004 Circwaste-Finland"-hankkeessa. ELY-keskus toimii valtakunnallisen Circwaste hankkeen ohjausryhmän jäsenenä sekä alueellisen yhteistyöryhmän puheenjohtajana. ELY-keskus tukee osaltaan hankkeessa valmistellun kiertotalouden tiekartan toimenpiteiden toteutumista vuonna 2020.

Hallinnon ohjaus- ja kehittämishankkeella edistetään ELY-keskuksen kiertotalouteen liittyvää toimintaa sisäisellä kehittämisellä ja aktiivisella verkostotoiminnalla. Toimeenpanon edistämiseksi järjestämme kiertotalousklinikkoita ja tuotamme materiaalivirroista visualisointeja, kehitämme kiertotalouskoulutusmoduulin ja järjestämme koulutuksia, jämäköitämme ELY-keskuksen toimintaa ja valtakunnallistamme tuloksia.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vainkutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Mittari: *Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista(sanallinen).*

Varsinais-Suomeen on perustettu ilmastovastuujaosto, jonka puheenjohtajana toimii ELY-keskus.

Kuntien tukeminen kiertotaloutta sekä uusiutuvan energian käyttöä (tuulivoima, aurinkoenergia) lisäävissä hankkeissa. Ilmastonmuutoksen kokonaisvaltainen huomioonottaminen kuntien maankäytössä kuten tulvariskit ja viherrakenne.

Edistetään aktiivisesti khk-päästöjen vähentämistä sekä omassa toiminnassaan (sisäinen ilmastotiimi, hiilijalanjalan laskenta; ELYjen ilmastoverkosto) että toimialueellaan. CANEMURE-hankkeessa valmistellaan Varsinais-Suomen ilmastotiekartta 2030 ja vauhditetaan ilmastopositiivisten ratkaisujen aikaansaamista eri toimialoilla, mm. kuntien liittymistä HINKU-ohjelmaan. Tavoitteena on hiilineutraali maakunta vuona 2035. Hankkeen asiantuntijapalvelukeskuksen tuottamia laskentoja ja indikaattoreita käytetään aktiivisesti eri toimijoiden sitouttamisessa päästövähennystavoitteisiin.

Edistetään vesien käytön, vesihuollon, vesistösäätelyjen ja maatalouden vesitaseiden sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Vesien- ja merenhoidon suunnittelussa ja vesitaloustehtävissä edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista:

- Vesien- ja merenhoidon suunnittelussa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset vesistökuormitukseen ja vesien tilaan.
- Tulvariskien hallinnan suunnittelussa ja tulvasuojeluhankkeiden toteutumisessa otetaan ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioon.
- Tarkastamme vesilain mukaisten sääntöstelylupien ilmastokestävyyden ja edistämme tarvittavien muutosten toimeenpanoa.
- Vesihuollon kehittämisessä tarkastellaan ilmastonäkökulma.
- Kehitetään maatalouden vesitaseiden sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ml ojitustoiminnan kehittäminen.
- Aloitetaan hulevesien luonnonmukaisen hallinnan pilottihanke osana Suomi-Kiina –yhteistyötä.
- Toteutetaan LOSSI ja Itämeriyhteistyöllä ilmastokestävyyttä- hankkeita yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seurantaan toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

Käynnistetään HELMI-ohjelman mukaiset suojele- ja kunnostustoimenpiteet Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa. Vaikuttavina toimina ovat mm. Soidensuojelu ja ennallistaminen, lintuvesien ja kosteikkojen kunnostus, perinnebiotooppien hoito sekä ranta- ja vesiluonnon kunnostus. ELY-keskus neuvottelee vapaaehtoisen suojelelun toteuttamisesta soilla (SSTE-kohteet) sekä samalla tehostetaan METSO-ohjelman toteutumista. METSO-toteutuksen lisäksi tehostetaan mm. lehtojen, paahdealueiden ja kalkkikallioiden hoitoa. Lintuvesien kunnostustoimenpiteitä kohdennetaan ensisijaisesti Natura-verkoston lintudirektiivin mukaisille erityisille suojelualueille (SPA-alueet). Perinnebiotooppien hoitoa tehostetaan täydentämällä suojelualueverkostoa ja aloittamalla tehostamalla käytännön hoitotoimenpiteitä Lounais-Suomen jokilaaksoissa ja pienillä ketokohteilla. Luonnonsuojelun toteutusta tehostaan myös panostamalla vanhojen suojeleohjelmien ja Naturan toteutuksen loppuun saattamiseen lisäämällä toteutukseen varattua resurssia.

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	1050	1050	1050	1050

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Edistetään LsL:n ja luontodirektiivin luontotyyppien suojeleua vaikuttamalla lausunnoilla ja neuvotteluilla kaavoitukseen ja erilaisiin hankkeisiin. Jatketaan ja tehostetaan perinnebiotooppien inventointia resurssien puitteissa ja edistetään perinnebiotooppien suojeleua yhdessä E-vastuualueen kanssa. Aloitetaan hoitotoimet HELMI-ohjelmasta saatavien lisäresurssien puitteissa. Turvataan valvonnalla ja riittävällä neuvonnalla luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat. Toteutetaan eri keinoin uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojeleua HELMI-ohjelmasta saatujen lisäresurssien puitteissa. Ennallistamis- ja kunnostushankkeet 5/5 kpl. Uhanalaisten ja erityisesti suojelettavien lajien esiintymispaikkojen hoitotoimet 10 kpl, tehdyt rajauspäätökset 10 kpl ja lajistoinventoinnit 20 kpl.

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpideohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierroksen elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Mittari: *Vesien tila paranee (sanallinen).*

Vesien- ja merenhoidon suunnittelu ja tilatavoitteet

- Laaditaan vesienhoidon toimenpideohjelmat valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Toimenpideohjelmissa otetaan ilmastomuutos ja siitä aiheutuvat riskit huomioon. Hoidetaan muut vesienhoidon suunnitteluun liittyvät tehtävät.
- Hoidetaan merenhoidon suunnitteluun liittyen valtakunnallinen lakisäätöinen koordinoititehtävä, osallistutaan merenhoidon toimenpiteiden määrittämiseen ja toimenpideohjelman laatimiseen ja toimittamiseen. Merenhoidon suunnittelussa otetaan ilmastomuutoksen vaikutukset huomioon.
- Yhteen sovitetaan vesien- ja merenhoidon suunnittelua tulvariskien hallinnan suunnittelun ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen kanssa.
- Osallistutaan vesien- ja merenhoidon valtakunnallisiin toimintaryhmiin ja toiminnan kehittämiseen.
- Toteutetaan vedenlaadun seurantaohjelmaa ostopalveluna ja kehitetään vedenlaadun kaukokartoitusmenetelmiä. Viimeistellään pohjavesialuerajaukset ja aloitetaan pohjavesiseurantojen kehittäminen.
- Edistetään vesien tilan parantamista osallistumalla aktiivisesti hanketoimintaan ja edistetään toimenpiteiden toteutusta vesiohjelmatyöllä sekä kehittämällä ravinteiden käyttöä.
- Viestitään aktiivisesti vesien- ja merenhoidon suunnittelusta, vesien tilan kehittymisestä ja hanketoiminnasta.
- Tehdään yhteistyötä sidosryhmien ja toimijoiden kanssa vesien tilan parantamiseksi ja vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmässä tavoitteiden ja suunnitelmien tunnettuuden lisäämiseksi.

Vesitalous / tulva- ja kuivuusriskien hallinta, ilmastomuutos

- Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnassa parantamiseksi. Tunnistetaan vaikutusmahdollisuudet ilmastomuutoksen hillintään vesitaloustehtävissä.
- Edistetään riskienhallintaa ja ilmastomuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä. Toteutetaan tulvariskien hallintasuunnitelmia. Valmistellaan vesistöalueiden ja merenrannikon uudet tulvariskien hallintasuunnitelmaehdotukset ja järjestetään suunnitelmaehdotuksista kuuleminen. Huolehditaan, että viimeisin ilmastotieto on suunnittelusta ja varautumisesta vastaavien toimijoiden saatavilla.
- Otetaan ilmastoriskit huomioon vesi- ja kalatalouden valvottaessa yleistä etua alueellisessa suunnittelussa ja muissa menettelyissä.

23.1.2020

- Laaditaan vanhojen vesistö rakenteiden ja patojen toimivuusselvitysten yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset. Kehitetään valtion vesitaloushankkeiden toimivuutta vesiolojen ja käyttötarpeiden muuttuessa sekä jatketaan toimenpiteitä tulvariskien hallinnan, vesienhoidon sekä vesistön käytön tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Laaditaan ja otetaan käyttöön vesihuoltolain valvontasuunnitelmat. Edesautetaan vesihuoltosektorin uudistumista ja yhteistyötä kiertotalous-, teknologia- ja ilmastohankkeissa. Arvioidaan yhteistyössä SYKE:n ja alueiden toimijoiden kanssa pohjavesivarojen hallinnan kehittämistarpeet kuivuustilanteiden vedenhankinnan varmistamiseksi.
- Järjestetään vesitaloustehtävien hoito vahvistamalla yhteistyötä kolmella yhteistyöalueella. Varmistetaan osaamisen riittävyys ja kehittyminen vesitaloustehtävissä yhteistyöalueet kattavalla henkilöstösuunnittelulla, kehittämällä yhteistyötä oppilaitosten kanssa, kansainvälistymällä sekä laajentamalla tehtävänkuvia.
- Jatketaan luontaisen kierron palauttamista rakennettuihin vesistöihin kansallisen kalatietostrategian pohjalta ja edistetään muita toimenpiteitä vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Lisäksi puretaan vaellusesteitä ja kunnostetaan kalojen lisääntymisalueita sekä toteutetaan ohitusratkaisuja. Vaelluskalahankkeita toteutetaan laajalla yhteistyöllä. Edistetään kalastuksen sääntelyhankkeita rakennetuissa vesissä.
- Edistetään kestävä kalastusta, joka turvaa elinvoimaiset kalakannat. Kalakantoja säännellään ja hoidetaan yhteistyössä eri toimijoiden, kuten paikallisten vesialueiden omistajien, järjestöjen ja elinkeinonharjoittajien kanssa. Edistetään kalatalousalueiden toiminnan käynnistymistä ja käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimista. Päivitetään kalatalousvelvoitteita. Kehitetään vapaa-ajankalastuksesta suosittu ja kestävä harrastus toimeenpanemalla vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiaa. Kehitetään kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä. Lisäksi parannetaan kalastonhoitomaksujen vaikuttavuutta ja kohdentumista kalakantojen ja kalavesien ylläpitoon.
- Edistetään kalatalouden arvoketjun kannattavaa ja kestävästi kasvavaa yritystoimintaa toteuttamalla Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kansallisen toimintaohjelman mukaisia toimia. Huolehditaan alueellisella tasolla EU-rahastojen rahoituksen ja ohjelmakauden 2021-2027 valmistelun yhteen sovittamisesta. Kaupallisen kalastuksen ja kalankasvatuksen edellytyksiä parannetaan tukemalla hallitusohjelman kotimaisen kalan edistämishankkeiden toimia sekä edistämällä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytykset alueellisten käyttö- ja hoitosuunnitelmien laatimisen yhteydessä. Varmistetaan kalatalouden arvoketjun vastuullinen toiminta riittävällä valvonnalla.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

YSL:n ja YVA-menettelyjen mukaisissa menettelyissä arvioidaan hankkeiden vesistövaikutukset ja annetaan lausunnot vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Ruoppauksissa edistetään maalle läjitystä ja vesiviljelyssä noudatetaan sijainninhjaussuunnitelmaa. YSL:n mukaisten eläinsuojien vesien tilaan liittyvissä kannanotoissa tarkistetaan esitetyt lannan levitysalueet. Edistämme lannan käsittelyä lannoite-tuotteeksi. Maatalouden ravinnekuormia vähennetään KIPSI-hankkeella ja maatalouden vesiensuojelutyöllä. Metsien vesiensuojelua edistetään koulutuksella. Vesiensuojelun tavoitteita edistetään hanketoiminnalla.

VHS+MSD-tavoitteiden ja vesitietoisuuden edistämiseksi järjestämme yhdessä yhteistyökumppanien kanssa järjestää 10-15 tilaisuutta eri puolilla toimialuetta ja osallistumme muiden järjestämiin tapahtumiin. Asiantuntijat toimivat luennoitsijoina tilaisuuksissa ja

23.1.2020

koulutuksissa. Vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmät kokoontuvat ja vesiohjelmat järjestävät sidosryhmätilaisuuksia. Rannikkovesien kunnostusverkoston verkostotyö alkaa alkuvuodesta.

Mittari: *Vesistökuunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen).*

Vesien ja merenhoito, vesien tila ja hankkeet

- Satavesi-ohjelma, Pro-Saaristomeri-ohjelma ja rannikkovesien kunnostusverkosto tukevat yhteistyökumppaneita ja edistävät vesistökuunnostuksien toteutusta kummikohde-toiminnalla.
- Edistämme valtion avustusrahojen tarkoituksenmukaista käyttöä vesistökuunnostusten toteuttamiseen ja aktivoimme toimijoita hankehakuihin. Järjestämme kunnostuksia tukevia miniseminaareja.
- Toteutamme KIPSI-hanketta ja osallistumme rakennekalkin käytön tutkimushankkeen ohjausryhmään. Teemme KIPSI-hanketta tukevia happamien sulfaattimaiden selvityksiä. Pidämme esillä perinteisiä maatalouden vesiensuojelumenetelmiä.
- Toteutamme MaaMetsä- ja MAAMERI-hankkeita sekä Metsä-Kotoman. Edistämme KOTOMA-hankkeen tulosten jalkauttamista ja toimenpiteiden kohdentamisen mukaan ottoa ympäristökorvausjärjestelmään. Jatkamme RANKU-toimintaa.
- Aloitamme Saaristomeri-VISIO:n laatimisen.
- Aloitamme Saaristomeren alueen tiepenkereiden ympäristövaikutusten (ruovikoitumisen leviäminen, veden vaihtuvuus) arvioimisen yhteistyössä liikenne-vastuualueen kanssa.
- Yhteistyössä John Nurmisen säätiön kanssa jatkamme SEABASED-hankkeen ja aloitamme Kestävä biokaasutuotanto –hanketta, mikäli se saa rahoituksen. Mädätteen sijoittamiseen liittyviä ympäristöohjeita alamme työstämään hankintana.
- Viestimme aktiivisesti vesistökuunnostuksista ja Veden vuoro-ohjelmasta.

Vesitaloustehtävät suuralueella

- aloitamme Läntisen Suomen vesihuoltostrategian 2050 laatimisen
- Osallistumme Kokemäenjoen vesivisiotyöhön
- Osallistumme ojitustoiminnan kehittämiseen
- Osallistumme läntisen Suomen hankintapalvelujen kehittämiseen
- Osallistumme vanhojen asiakirjojen digitointityöhön ELY-SYKE –hankkeet
- Osallistutaan hydytulvariskin ennakkoinnin kehittämishankkeeseen
- Suunnittelutetaan Perniönjoen tulvaherkän alueen luonnonmukainen peruskuivatussuunnitelma osana ELY-SYKE hanketta.

ELY-keskuksen omat vesitaloustavoitteet / vesistöt

- Laaditaan tulvaryhmissä ehdotukset Kokemäenjoen vesistön ja Turun rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelmiksi kuulemista varten.
- Tuetaan Porin kaupunkia, Kokemäenjoen säännöstely-yhtiötä sekä Euran ja Merikarvian kuntia tulvasuojeluhankkeiden lupaprosesseissa ja toteutuksessa.

- Edistetään vastuutahojen kanssa rakennettujen vesistöjen luonnonmukaistamishankkeiden (Raision-, Paimion-, Aura- ja Kiskonjoki) lupaprosessien ja toteutuksen etene- mistä.
- Edistetään hakijoiden kanssa Karvianjoen säännöstelypatojen (Kurikanniska ja Riutta) kalateiden lupaprosesseja ja aloitetaan lupatilanteen salliessa Harjunpäänjoen jäljellä olevien nousuesteiden poistotyö (valtion työ) yhteistyössä EPOELYn kanssa.
- Jatketaan vesistöarakenteiden ja vaellusesteiden kartoitustyötä.
- Aloitetaan hulevesien luonnonmukaisen hallinnan pilottihanke osana Suomi-Kiina –yh- teistyötä.
- Toteutetaan LOSSI ja Itämeriyhteistyöllä ilmastokestävyyttä- hankkeita yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

ELY-keskuksen omat vesitaloustavoitteet / vesihuolto

- Laaditaan alueellinen vedenhankinnan kehittämissuunnitelma Kokemäenjokilaakson alueelle.
- Aloitetaan Salon ja Someron vedenhankintayhteistyön valmistelut.

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestävästä kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Alue- ja yhdyskuntakehityksen lähtökohtina pidetään Varsinais-Suomen ja Satakunnan vahvuuksia sekä alueen kulttuuriympäristön ja luontoalueiden erityisarvoja. Tuetaan alu- eiden vetovoimaa asuin ympäristöjen ja elinkeinojen sekä matkailun kannalta. Suunnitte- lussa parannetaan joukkoliikenteen mahdollisuuksia sekä kävelyn ja pyöräilyn turvalli- suutta.

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliiken- teen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähin- tään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun vä- estöstä (%)) (TA)	55	55	55	55

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): *Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).*

Ilmastonmuutoksen huomioonottaminen. Maakuntakaavoituksessa tuetaan kestäviä yhdyskuntarakenteen ja liikenteen ratkaisuja kuten kaupunkikehittämisen vyöhykkeet ja mm. Turku-Helsinki nopea junayhteys. Kaupunkiseudun suunnittelua kehitetään Turun kaupunkiseudulla MAL-yhteistyöllä sekä siihen liittyvällä maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksella. Tuetaan alueiden elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja saavutettavuutta.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

VARELYn painotukset kehittämiskeskusteluissa ja merkittävien yleis- ja asemakaavojen edistämässä: Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumisen edistäminen kuntien kaavoituksessa. Yleiskaavoituksen edistäminen yhdyskuntarakennetta eheyttäväksi erityisesti kaupunkiseuduilla mm. painottamalla täydennysrakentamista taajamiin ja vähittäiskaupan sopivaa sijoittumista sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Kulttuuriympäristön ja maiseman arvojen turvaaminen mm. kaavoituksessa ja rakennussuojelupäätöksillä. Kuntien tukeminen kiertotaloutta sekä uusiutuvan energian käyttöä (tuuli-voima, aurinkoenergia) lisäävissä kaavahankkeissa. Ilmastonmuutoksen huomioonottaminen kaavoituksessa mm. tulvariskit sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen. Alueen erityisolosuhteiden perusteella tuetaan kuntia rantarakentamisen kysymyksissä

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY-strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossa ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF –arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

23.1.2020

ELY- keskus on aktiivisesti mukana meneillään olevissa tiedolla johtamisen ja asiakashallinnan projekteissa ja ottaa käyttöönsä uusia toimintatapoja, jotka mahdollistavat uusien järjestelmien tehokkaan käytön.

ELY- keskus tekee CAF- arvioinnin joko vuonna 2020 tai vuonna 2021.

ELY- keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi mm. kuukausittain julkaistavan ja alueensa sidosryhmille suunnatun uutiskirjeen avulla. Lisäksi ELY- keskus toimii aktiivisesti Somessa (twitterissa seuraajia on tällä hetkellä lähes 2 500).

ELY- keskus jatkaa vuonna 2019 aloitettua maanantaivieras käytäntöä, jossa pidetään noin 45 minuutin luento ulkopuolisen huippuasiantuntijan toimesta koko henkilöstölle ja myös maakunnan liiton edustajille eri ajankohtaisista aiheista.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntymistä.*

ELY- keskus panostaa asiantuntevaan ja luotettavaan palveluun. Asiakkaalle kerrotaan käsiteltävään asiaan liittyvistä toimenpiteistä ja aikataulusta avoimesti sekä tasaveroisesti. ELY- keskus panostaa ennakointiin ja esimerkiksi ennakkoneuvottelumenettelyin edistetään hankkeiden sujuvaa käsittelyä ja läpivientiä useisiin viranomaisiin liittyvissä hankkeissa. Asiakaslähtöisen toiminnan onnistumista seurataan mm. asiakaspalvelutytyväisyyystutkimuksessa.

ELY- keskus noudattaa KeHan ja ohjaavien tahojen laatimia ohjeita julkisista hankinnoista sekä tavoittelee omissa hankinnoissaan myös sosiaalisten, ilmasto- ja kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista.

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

1. Maatalouden valvonnassa kehitetään DRONE- avusteista toimintatapaa ja lisäksi tuetaan siirtymistä suoraan tableteilla tapahtuvaan valvonnan huomioiden kirjaamiseen.
2. Etätyötä (vähintään päivä viikossa) tekee yli 60 % ELY- keskuksen henkilöstöstä. Kanustetaan edelleen etätyön tekemiseen niissä töissä, missä etätyön tekeminen on mahdollista.

23.1.2020

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys	-	-	-	-
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4,0	>4,0	>4,0	>4,0

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

ELY-keskus kehittää hankehallintaa ja hankintaosaamista yhdessä ohjaavien tahojen kanssa siten, että hankkeet toteutuvat suunnitelmallisesti, hankinnat lakien ja määräysten mukaisesti ja että hankkeiden hallintaan ja palvelujen hankintoihin käytetään sähköisiä järjestelmiä. Hankintasopimuksissa pyritään jättämään väljyyttä toimittajan omille innovatiivisille ratkaisuille.

Kaikille L- vastuualueille on asetettu myös valtakunnallinen hankinnan kehittämiseen liittyvä tavoite, jonka tuloksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös muilla vastuualueilla.

Lauttaliikenteeseen on tulossa sähköllä kulkevia lauttoja.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asioinnin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

Alueellista yhteistyötä ja osaamisverkostoja vahvistetaan toimimalla aktiivisesti MYR:n eri jaostoissa. Kansallista ja kansainvälistäkin yhteistyötä edistetään mm. valtakunnallisessa ennakoitiverkostossa.

Kuukausittain ilmestyvä uutiskirje alueemme sidosryhmille parantaa myös osaltaan asiakaspalvelua ja tehostaa viestintää.

Tehostamme asiakaspalvelua myös huolehtimalla osalla vastuullamme olevista keskeisten tietovarastojen päivittämisestä sekä ajan tasaisesta viestinnästä. Tiedostetaan ja tuetaan myös siirtymistä yhteisiin ja osittain valtakunnallisista rekistereistä päivittyvään tietoon digitalisaation edetessä.

Huomioidaan myös kuntakokeilujen synnyttämät tulevat verkostomuodot sekä jatkossa laajentuva Talent Hub -toiminta.

23.1.2020

Tavoite: ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle käynnistetään yhteinen 2-3 vuotinen digikehitysohjelma, joka sisältää yhteisen digitiekartan sekä yhteisen digikyvykkyyden kehittämissuunnitelman. Digikypsyyden kehittämissuunnitelman pohjana hyödynnetään ELY-keskusten E-vastuualueesta, TE-toimistoista ja Keha-keskuksesta vuonna 2019 tehtyä digikypsyyden arviointia. Digikehitysohjelman valmistelusta ja koordinoimista vastaa KEHA-keskus tiiviissä yhteistyössä ELY-keskusten ja TE-toimistojen kanssa.

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset laativat yhdessä KEHA-keskuksen kanssa yhteisen digikyvykkyyden kehittämissuunnitelman 28.2.2020 mennessä ja digitiekartan 30.6.2020 mennessä. Vuoden 2020 lopussa toteutetaan ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHA-keskuksen digikypsyyden arviointi.

1. ELY- keskus on mukana laatimassa yhdessä KeHa- keskuksen kanssa yhteistä digikyvykkyyden kehittämissuunnitelmaa, joka valmistuu 28.2.2020 mennessä
2. ELY- keskus on mukana laadittaessa yhteistä digitiekarttaa, joka valmistuu 30.6.2020 mennessä
3. ELY- keskus osallistuu vuoden 2020 lopussa toteutettavaan digikypsyyden arviointiin
4. ELY- keskus pitää osaltaan henkilöstönsä ajan tasalla yllä mainituista toimenpiteistä

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: Tietoturvan taso (sanallinen).

ELY-keskus on saavuttanut sisäisessä auditoinnissa (14.9.2017) tietoturva-asetuksen mukaisen tietoturvan perustason sekä ISO/IEC 27001:2013 -vaatimukset soveltuvin osin maksajaviraston tehtävien osalta. ELY- keskus jatkaa vuosittaista tietoturvatyötä kehittämällä tietoturvaa yhteistyössä KeHa- keskuksen kanssa ja samalla varmistamalla tietoturvan perustason säilymistä.

ELY-keskus varmistaa, että 1.1.2020 voimaan tulevan tiedonhallintalain asettamat vaatimukset saavutetaan ja jalkautetaan henkilöstölle tuloskauden aikana.

23.1.2020

ELY-keskuksen lakisääteisten tehtävien kannalta kriittisiä palveluita on tunnistettu ja niille laaditaan jatkuvuussuunnitelmat, joissa huomioidaan tietoturva-vaatimukset. Lisäksi huolehditaan olemassa olevien jatkuvuussuunnitelmien ajantasaisuudesta.

Riskienhallintapolitiikka on laadittu ja hyväksytty johtoryhmässä tammikuussa 2019. Riskienhallintaa kehitetään politikan pohjalta.

Pidetään yllä tietoturvan tilannekuvaa säännöllisesti. Asetetaan tietoturvan tarkemmat tavoitteet vuodelle 2020 vastuuhenkilöineen vuosittain toistuvassa johdon kokouksessa joulukuussa.

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Osaamisen kehittäminen

1. ELY- keskus toteuttaa JET- koulutuksen, joka on suunnattu etenkin tuleville esimiehille
2. ELY- keskus ylläpitää 3- vuotista osaamisen kehittämisohjelmaa, joka perustuu kehityskeskusteluissa sovituille osaamisen kehittämisalueille
3. ELY- keskus hyödyntää osaamistaan oman organisaation ulkopuolelle jakaen sitä ja tietojaan alueellisesti sekä valtakunnallisesti verkostoitumalla

Henkilöstön työhyvinvointi

1. ELY-keskus edistää työhyvinvointia huolehtimalla hyvistä työoloista ja mahdollistamalla etätyöskentelyä.

Valtion työnantajakuvan uudistaminen

1. ELY- keskus panostaa monipuolisesti kuukausittain ilmestyvään uutiskirjeeseen, joka on tarkoitettu oman henkilöstön lisäksi alueen sidosryhmille

Mittari	2020 Tavoite	2021 Alustava tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,60	>3,60	>3,60	>3,60

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

---

1. Maanteiden kunnossapidon ja rakentamisen hankinta Varsinais-Suomen, Satakunnan, Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY- keskusten toimialueilla. Päivittäisen kunnossapidon alueurakoiden kilpailuttamista ja hankintapäätöstä koskevat tehtävät
2. Tienpidon hankinnan toimivuus ja hankintaprosessin tehostaminen
3. Rannikon kalataloustehtävät
4. Saariston yhteysalusliikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät
5. Maantielauttaliikenteen hankintaan ja palvelutason määrittelyyn liittyvät tehtävät
6. Yhteysaluksien ja lauttojen etuajo-oikeustehtävät
7. Kalankasvatuksen ympäristönsuojelun asiantuntijatehtävät, saaristomeren biosfäärialueen hallinnointi
8. Kansallinen yritysasiakkuus - koordinointi
9. Kokemäenjoen vesistön tulva- ja kuivuusriskien hallintatehtävät
10. Lajisuojelua ja lintuja koskevat lupatehtävät
11. Merenhoidon suunnittelun koordinointi
12. Vesien- ja merenhoitosuunnitelmiin liittyvien kalastusasioiden suunnitteluun ja toimeenpanoon liittyvät tehtävät
13. Maahanmuuttajien kotoutumiseen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät tehtävät Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueilla (sekä kokka kohti Suomea ESR- hanke)
14. Kasvihuonetuotannon tuki ja puutarhatuotteiden varastointituki (Uusimaa, Varsinais-Suomi, Satakunta, Kaakkois-Suomi, Pirkanmaa, Häme, Etelä-Savo)
15. Kaupallisen kalastajan rekisteröintitehtävät

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen menettelyjä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2020 sitovasti. Vuosien 2021-2023 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamenomäärärahaajako.

23.1.2020

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2020 tavoitteet

Helsingissä 27.1.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö

Marja-Riitta Pihlman, ylijohdaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Eeva Pystynen, hallintojohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päivi Bosquet, opetusneuvos

Ympäristöministeriö

Hannele Pokka, kansliapäällikkö

Väylävirasto

Kari Wihlman, pääjohtaja

Väylävirasto

Raimo Tapio, toimialajohtaja

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Olli Madekivi, ylijohdaja

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Timo Metsä-Tokila, johtaja

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Matti Vehviläinen, johtaja

ELY-KESKUSTEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAN ALUSTAVA JAKO VUODELLE 2020, LUONNOS 8.1.2020

Liite

ELY-KESKUS	Jako 2019 (pl. kertaluonteiset, matkat, muut menot ja virkistys)	Matkat, muut menot ja virkistys	TAE muutokset (toiminnan tasoon vaikuttavat)	TAE muutokset (ei vaikutusta toiminnan tasoon)	Hankinta-resurssit	Kotoutumisen edistäminen (kertaluonteinen)	Maatalouden valvonta (kertaluonteinen)	Osaajapulan koordinointi (kertaluonteinen)	Muut muutokset	OSOITETTAVA MÄÄRÄRAHA
Uusimaa	12 422 900	471 200	-87 400	210 600	162 000	54 000	25 500	72 000	54 000	13 384 800
Varsinais-Suomi	11 602 800	690 350	-81 700	196 700	54 000	54 000	50 000	72 000	-16 500	12 621 650
Satakunta	2 054 200	115 850	-14 400	34 800	54 000	27 000	29 500	72 000	0	2 372 950
Häme	5 463 600	204 550	-38 400	92 600	108 000	54 000	35 500	72 000	0	5 991 850
Pirkanmaa	5 865 100	451 650	-41 200	99 400	108 000	27 000	41 500	72 000	19 000	6 642 450
Kaakkois-Suomi	8 503 900	408 300	-59 800	144 100	108 000	27 000	29 000	72 000	0	9 232 500
Etelä-Savo	4 316 700	189 050	-30 300	73 200	108 000	0	25 500	72 000	-2 500	4 751 650
Pohjois-Savo	6 831 500	412 000	-48 000	115 800	54 000	27 000	40 500	72 000	0	7 504 800
Pohjois-Karjala	3 629 900	155 450	-25 500	61 500	54 000	0	23 000	72 000	0	3 970 350
Keski-Suomi	8 613 000	357 650	-60 500	146 000	108 000	27 000	28 000	72 000	0	9 291 150
Etelä-Pohjanmaa	9 127 200	539 000	-64 200	154 700	108 000	27 000	54 500	72 000	65 000	10 083 200
Pohjanmaa	2 880 700	170 850	-20 200	48 800	54 000	54 000	47 000	72 000	0	3 307 150
Pohjois-Pohjanmaa	8 169 400	437 750	-57 400	138 500	108 000	54 000	47 500	72 000	254 000	9 223 750
Kainuu	3 279 400	167 900	-23 100	55 600	54 000	27 000	8 500	72 000	0	3 641 300
Lappi	8 340 100	550 950	-58 600	141 400	108 000	27 000	14 500	72 000	-25 000	9 170 350
KEHA oma toiminta	21 113 200	818 000	-148 400	357 800	0	54 000	0	0	1 074 600	23 269 200
ELY-keskusten yhteiset menot	34 551 568	0	0	-906 000	150 000	60 000	0	120 000	75 400	34 050 968
TE-ASPÄ	4 401 200	0	-30 900	74 600	0	0	0	0	0	4 444 900
YHTEENSÄ	161 166 368	6 140 500	-890 000	1 240 100	1 500 000	600 000	500 000	1 200 000	1 498 000	172 954 968